

Pilot studie naar de haalbaarheid en effectiviteit van cognitieve gedragstherapie (CGT) zelfhulp behandeling via internet voor depressieve klachten bij multiple sclerose.

Gepubliceerd: 31-12-2008 Laatste bijgewerkt: 05-05-2024

Met deze pilotstudie willen we onderzoeken of een cognitieve gedragstherapeutische zelfhulp interventie, aangeboden via internet, een effectieve en gewenste behandeling is voor multiple sclerose (MS) patiënten met een co-morbide depressieve stoornis...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestart
Type aandoening	Centraal zenuwstelsel infecties en ontstekingen
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON32466

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Internettherapie voor depressieve klachten bij MS

Aandoening

- Centraal zenuwstelsel infecties en ontstekingen
- Stemmingsstoornissen en -afwijkingen NEG

Synoniemen aandoening

depressie, Multiple sclerose (MS)

Betreft onderzoek met

Ondersteuning

Primaire sponsor: Vrije Universiteit Medisch Centrum

Overige ondersteuning: Stichting tot Steun VCVGZ en eventueel Stichting MS Research (aanvraag voor subsidie loopt nog)

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: depressie, Internet, MS, problem solving treatment

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

De effect metingen vinden plaats bij 0 weken (pre-test) en na 5 weken (post-test). De verandering in de ernst van de depressie zal bepaald worden met de Beck Depression Inventory (BDI). De haalbaarheid van het onderzoek zal bepaald worden aan de hand van een aantal factoren. Ten eerste wordt gekeken naar de respons voor zowel de screening als voor deelname aan de interventie. Ook de compliance met de interventie wordt in kaart gebracht. Hierbij wordt gekeken naar het afronden van sessies, het maken van huiswerk en beëindigen van de gehele module. Om de mate van tevredenheid met de interventie te bepalen wordt de Client Satisfaction Questionnaire (CSQ-8) afgenomen (Greenfield and Attkisson, 1989).

Secundaire uitkomstmaten

Om te bepalen wat het effect is van de interventie op kwaliteit van leven wordt het algemeen welbevinden en het fysiek functioneren bepaald met de EuroQol en de subschaal fysieke gezondheid van de Medical Outcome Study 36-item Short Form Health Survey (SF-36ph). De verandering in symptomen van angst wordt gemeten met de Hospital Anxiety and Depression scales (HADS). Tot slot wordt er een

evaluatieformulier afgenomen bij de deelnemers om hun ervaringen, meningen en suggesties voor aanpassingen van de interventie in kaart te brengen.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

De depressieve stoornis is een veel voorkomende co-morbide stoornis bij mensen met MS. Het risico dat MS patiënten in hun leven een depressieve stoornis ontwikkelen is geschat op 50 %. Ondanks deze hoge prevalentie cijfers blijkt dat in meer dan de helft van de MS patiënten de depressie niet gediagnosticeerd wordt. Indien de depressie wel wordt herkend is er vaak geen sprake van een adequate behandeling. Terwijl uit effect onderzoeken blijkt dat depressieve episodes bij MS patiënten goed te behandelen zijn door middel van cognitieve gedragstherapie. Echter, het lijkt erop dat er enkele factoren een goede behandeling in de weg staan, zoals fysieke beperkingen, tijd en wachtlijsten in de zorg. Uit recente studies blijkt dat een cognitieve gedragstherapeutische behandeling via telefoon of internet een effectieve methode is voor het behandelen van een depressie in het algemeen en voor mensen met een depressie bij MS patiënten in het bijzonder. Deze kosteneffectieve en laagdrempelige behandeling leidt tot een vermindering van behandel- en reistijd en heeft als voordeel dat een groot aantal mensen met fysieke beperkingen als gevolg van gezondheidsproblemen makkelijk bereikt kan worden.

Doel van het onderzoek

Met deze pilotstudie willen we onderzoeken of een cognitieve gedragstherapeutische zelfhulp interventie, aangeboden via internet, een effectieve en gewenste behandeling is voor multiple sclerose (MS) patiënten met een co-morbide depressieve stoornis.

Onderzoeksopzet

De bestaande internet zelfhulpmodule *Alles onder controle* zal voor deze pilot studie worden aangepast voor chronisch zieken en gespecificeerd worden naar MS. Een 150tal patiënten die bij de Afdeling Neurologie van het VUmc in behandeling zijn zullen worden benaderd. Zij kunnen deelnemen aan de kortdurende cognitief gedragstherapeutische behandeling als er sprake is van matige tot ernstige depressieve symptomen volgens de Beck Depression Inventory (BDI). Uitkomstmaten zijn angst en depressieve symptomen, kwaliteit van leven, tevredenheid met de interventie en compliance.

Onderzoeksproduct en/of interventie

In deze pilot studie willen wij graag aansluiten bij een reeds bestaande interventie die momenteel binnen verschillende depressie >trials> aangeboden wordt. Dit betreft de interventie >Alles onder controle> (website: allesondercontrole.psy.vu.nl). Deze kortdurende interventie is gebaseerd op >problem-solving-treatment>, een cognitief gedragstherapeutische zelfhulp interventie. In de reeds bestaande interventie >Alles onder controle> wordt aan de deelnemers gevraagd welke de meest belangrijke zaken in hun leven zijn, en hiervan wordt er een inventarisatie gemaakt van de bestaande problemen in hun leven. Deze worden vervolgens ingedeeld in 3 verschillende categorieën: onbelangrijke problemen (problemen die geen relatie hebben met dingen die belangrijk zijn in het leven), belangrijk en oplosbaar (deze problemen worden met behulp van de probleemoplossende methode in 6 stappen opgelost), en belangrijk maar onoplosbaar (zoals een dierbaar iemand verloren zijn en het hebben van MS; van deze problemen wordt een plan gemaakt om te leren omgaan met dit verlies). Zowel Nederlands als ook international onderzoek heeft aangetoond dat deze interventie effectief is in de behandeling van een depressie (9,31,32). Voor de behandeling van MS patiënten met een co-morbide depressieve stoornis zal deze interventie aangepast worden, omdat bij MS patiënten veel problemen lijken samen te hangen met of een gevolg zijn van hun chronisch ziekte.

Inschatting van belasting en risico

De belasting van de patienten zal bestaan uit:

- screeningsvragenlijst (5-10 minuten) (T0)
- telefonisch interview (45 minuten)
- pre-test (T1): enkele vragenlijsten (30 minuten)
- post-test (T2): enkele vragenlijsten (35 minuten)

De totale duur van deze meetmomenten is 2 uur.

Er zijn geen risico's verbonden aan deelname aan dit onderzoek.

Contactpersonen

Publiek

Vrije Universiteit Medisch Centrum

A.J. Ernststraat 887
1081 HL Amsterdam
Nederland

Wetenschappelijk

Vrije Universiteit Medisch Centrum

A.J. Ernststraat 887
1081 HL Amsterdam
Nederland

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Patienten die in behandeling zijn bij het MS centrum van de VU medisch centrum kunnen deelnemen indien zij: 1) 18 jaar of ouder zijn, 2) meer dan 3 maanden geleden gediagnosticeerd zijn met MS en 3) de Nederlandse taal beheersen. Voor deelname aan de interventie moeten zij een score van 16 of hoger hebben op de Beck Depression Inventory (BDI) en de bereidheid en mogelijkheid hebben om 5 weken tijd te investeren in een zelfhulpprogramma via internet.

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Geen toegang tot internet of geen e-mailadres, geen ervaring met internet of ongeletterd, momenteel gebruik van medicatie voor de behandeling van depressie, momenteel volgen van een psychotherapeutische behandeling gericht op depressieve klachten (behandeling in het verleden is geen bezwaar), momenteel suïcidale gedachten.

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Interventie onderzoek

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Behandeling / therapie

Deelname

Nederland

Status: Werving gestart

(Verwachte) startdatum: 01-04-2009

Aantal proefpersonen: 25

Type: Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 31-12-2008

Soort: Eerste indiening

Toetsingscommissie: METC Amsterdam UMC

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register

CCMO

ID

NL25173.029.08